

MANUFACTURAS COLOMER HERMANOS S.A.

Narcís Colomer, junt amb els seus fills, l'any 1880 funda l'empresa amb el nom de «Narcís Colomer i Fills». Fins a l'any 1888 té la seva seu social al carrer Més Alt de Sant Pere, núm. 63, de Barcelona. El mateix any instal·la la seva fàbrica a Mataró, al carrer del Prat, núm. 12, en un edifici construït a mitjan segle XIX, mantenint la seu social a Barcelona. Anteriorment, aquest edifici l'ocupava la fàbrica de Jaume Baladia.

Entre els anys 1885 i 1890 trobem com a soci Carles Wild –sembla tècnic estranger–, i l'empresa passa a anomenar-se «Colomer i Fills i de Wild»; es constitueix en societat regular col·lectiva l'any 1890 i en societat en comandita a partir de 1902. En formar la societat en comandita, s'hi incorporen com a nous socis, amb aportació de capital, Jaume Recoder, Miquel Alba –propietari de finques a Barcelona– i un banquer mataroní. Aquest increment de capital permet l'expansió als nous mercats de l'Amèrica Llatina.

L'any 1885 Narcís Colomer adquireix maquinària alemanya, que munta Gustau Gnauck, tècnic d'una empresa constructora instal·lada a Chemnitz. Sens dubte, el senyor Gnauck es desplaça més d'una vegada a Mataró per instal·lar les màquines que els fabricants compren, i així l'any 1890 obre el primer taller de construcció de maquinària per a gènere de punt a Catalunya, a la ciutat de Terrassa, i a finals del mateix any ve a Mataró.

L'any 1916 l'empresa habilita un segon edifici, construït l'any 1834, al carrer del Prat, núm. 2, cantonada amb el carrer de Sant Ramon, sembla que ocupat per la fàbrica Xarau i, posteriorment, el 1881, per «Guinovart i Cia». L'edifici és ampliat l'any 1926, segons plànols signats per Tomàs Colomer i Volart, representant de l'empresa, i l'arquitecte Gaietano Cabañes, autor del projecte d'ampliació.

Una informació apareguda a *El Mercurio* l'any 1916, ens parla d'una plantilla de quatre-cents treballadors, tres-cents màquines, una producció anual de cent mil parells de mitges i mitjons i una superfície total, entre els dos edificis, de sis mil metres quadrats. El mateix any obre botiga i magatzem al carrer de la Boqueria, 7, de Barcelona, i es traslladen més tard al carrer de Bailèn, núm. 161.

La fàbrica estava equipada amb una màquina de vapor de quatre cavalls, construïda per «Alexandre Germans» de Barcelona, i va incorporar l'electricitat amb una dinamo, construïda als tallers de Francesc Vivó, també de Barcelona. Tenia maquinària alemanya –cottons i rectilínies– i remalloses angleses.

L'any 1931 l'empresa presenta suspensió de pagaments, que aixeca el gener de 1932, data en què segueixen treballant amb normalitat.

Durant els anys vint d'aquest últim segle inicien a Arenys de Munt la construcció d'un edifici de planta baixa i quatre pisos, obra del constructor Andreu Roca, de la mateixa localitat, amb la intenció d'instal·lar un complex industrial de gran magnitud. L'any 1927, amb l'edifici pràcticament enllestit, es paralitzen les obres

degut a la mort del senyor Josep Colomer, principal impulsor de «Manufacturas Colomer Hermanos, S.A.» a Arenys de Munt.

Precisament, el mes de febrer del mateix any, l'empresa ja s'havia constituït en societat anònima, amb adreça social al carrer Roger de Llúria, núm. 28 de Barcelona, i un capital totalment desemborsat de 5.015.000 pessetes.

L'edifici queda abandonat, malgrat tots els intents de l'Ajuntament d'Arenys de Munt perquè s'hi instal·li alguna indústria. L'any 1936 l'ocupa un destacament de carrabiners, i els darrers mesos de la guerra civil s'utilitza com a hospital. Finalment l'any 1947, l'edifici –propietat dels germans Colomer i gestionat per «Compañía Anónima de Fuerzas y Edificios Industriales»– passa a la centenària «S.A. Grober», que avui dia encara l'ocupa, amb el nom de «Grobèl·l·stic, S.A.»

Segueixen treballant, i als anys seixanta arriben a cotitzar a la borsa de Barcelona. Poc després passen a estar sota control del grup «Muñoz Fabril, S.A.», empresa constituïda el maig de 1941 dedicada a filats, teixits i especialment a gènere de punt, amb seu social al carrer Roger de Llúria, núm. 28 de Barcelona, i de la qual era president Álvaro Muñoz Ramonet. Aquesta casa també tenia fàbrica de gènere de punt a Pineda de Mar.

L'agost de 1954 la Magistratura de Treball de Barcelona estableix un primer embarg preventiu sobre l'immoble; el novembre un segon per garantir la indemnització dels treballadors, i novament, el maig de 1955, un tercer, resultat de deutes amb la Caixa de Jubilacions Tèxtil, l'Institut Nacional de Previsió i per sancions imposades per la Delegación del Trabajo. Aquesta situació porta a la finalització de les activitats de l'empresa.

Embargada la finca, surt a subhasta i és adjudicada per 1.331.200 pessetes a «Española Comercial e Inmobiliaria, S.A.» de Barcelona, que el 1958, i segons escriptura del notari Ramon Faus, la ven als germans Emilio i Carlos Aguilar Barbany, els quals redimeixen els censos que des del principi gravaven la finca i en segueixen tenint la propietat.

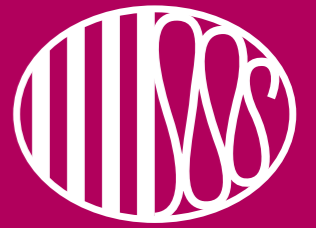
Com a detalls curiosos i anecdòtics esmentem que l'any 1888 l'empresa obté medalla de plata a l'Exposició Universal de Barcelona, els anys 1897 i 1898 diploma d'honor a la d'Industrias Nacionales de Madrid, el 1900 medalla de plata a la Universal de París i el 1910 d'or a la Universal de Brussel·les.

I també que en data 8 d'abril de 1904, en passar per Mataró en tren el rei Alfons XIII, en breu parada a l'antiga estació del davant del carrer de Sant Agustí, a més d'un ram de flors va ser obsequiat amb un lot de mitges i mitjons de seda de «Colomer Hermanos, S. en C.», que, junt amb la Confiteria Oms, ostentaven el títol de «Proveedor de la Real Casa», tal com diu la publicació *El Pensament Marià*.

BUTLLETÍ

MUSEU DEL GÈNERE DE PUNT

NÚMERO 6

Desembre 2002

EDITORIAL

Des de 1990, han estat molts anys de feina. Quan la nostra Associació va emprendre el projecte d'anar col·leccionant màquines de gènere de punt per tal d'oferir-les a la ciutat i iniciar un museu dedicat al punt, ens vam posar com a fita màxima l'any 2000. En aquesta data estava previst dissoldre l'Associació i cedir el nostre patrimoni a l'Administració que cregués de veritat en el projecte, es comprometés a tenir-ne cura i a exposar la col·lecció en un museu públic.

Al llarg de tots aquests anys hem rebut moltes mostres d'afecte i suport, moltes persones ens han encoratjat a continuar treballant i han valorat molt la feina feta. Nombroses visites i també càrrecs de responsabilitat en les administracions de l'Estat, la Generalitat, la Ciutat i la Comarca, ens han mostrat la seva admiració i ens han esperonat a no defallir en aquesta tasca.

Segurament per això, avui, a les acaballes del 2002, encara continuem entossudits sabent que el projecte ja no només és nostre, sinó de tots els mataronins i mataronines, de tots els maresmencs i maresmenques.

És així com entenem el reconeixement que ASEGEMA ens va fer el passat dimarts dia 15 d'octubre, en el marc de la trobada de la Federació d'Associacions i Gremis Empresarials del Maresme.

La senyora Roser Moré, en nom del president de l'Associació d'Empresaris de Gènere de Punt de Mataró, va lliurar-nos una magnífica placa d'argent, com a homenatge a totes les persones que durant tots aquests anys hem treballat en aquest projecte i en reconeixement a la feina feta.

(continua)

Foto cedida per Punt Diari.

El Gremi homenatja l'Associació Promotora de la Fundació Jaume Vilaseca

A l'acte, hi van assistir nombroses persones, tant de l'administració de la ciutat i la comarca com del món empresarial, Foment i Cambra de Comerç, i de la Generalitat, en la persona del conseller d'Economia i Finances, l'Honorable senyor Francesc Homs.

Des del nostre Butlletí, volem agrair a ASEGEMA aquest reconeixement; són aquests petits actes que ens ajuden a tirar endavant i a treballar amb la mateixa il·lusió i empenta del primer dia, segurs que abans de cinc anys veurem la primera pedra d'aquest gran projecte de tots.

Moltes gràcies.

EDITA: ASSOCIACIÓ PROMOTORA DE LA FUNDACIÓ JAUME VILASECA
Baldomer Vila, 9 - Tel. 93 799 33 97
08303 MATARÓ
Periodicitat quadrimestral
Dip. Leg. : B-51.113-2000
Imprimeix: Copisteria Castellà. Pujol, 40. Mataró

SUMARI

Editorial	1
Notícies i comentaris	2
De la nostra història	2
Els nostres artistes	3
Nous ingressos	3
Manufacturas Colomer Hnos.	4

Amb el suport de

CAIXA LAIETANA

NECROLÒGICA

El passat dia 28 d'agost va morir RAMON ROMEU I LLANAS, membre actiu de l'Associació.

Sovint ens visitava i ens portava peces, utensilis, informació de tota mena o algun document quasibé centenari. Era la seva tasca com a membre de l'Associació.

Li hem d'agrair el fet d'haver pogut establir unes magnífiques relacions amb el senyor Francesc Verdura, de Terrassa, la qual cosa ens va permetre de poder presentar la darrera exposició, i amb qui seguim mantenint una estreta relació que no dubtem que fructificarà amb altres iniciatives. Ramon Romeu, com també el seu company Francesc Verdura, fou alumne de la «Promoció 1950» de l'Escola de Teixits de Punt de Canet de Mar. Home polifacètic, durant divuit anys presidí l'Associació de Pessebristes de Mataró, fou àrbitre oficial de tir olímpic i, com a fabricant de gassoses, va arribar a recopilar un cens de tots els industrials del seu ram a Catalunya.

Guardarem un bon record del nostre company.

VISITES

Tal com venim fent periòdicament, i continuant amb la tanda de visites iniciades el juliol, el passat 9 de setembre visitarem el senyor de Dòria, director general de Caixa d'Estalvis Laietana, per posar-lo al corrent de la situació del nostre projecte i resoldre assumptes d'interès de l'Associació.

I el dia 18 del mateix mes vàrem rebre el senyor Ramon Camp, diputat i portaveu del grup de Convergència i Unió al Parlament de Catalunya, amb qui vàrem comentar la situació dels equipaments culturals a la nostra ciutat.

CURIOSITATS

Llegim al full de l'almanac del 20 d'agost de 2001: «25/08/1913: Establecida en sesenta horas semanales la jornada máxima en la industria tèxtil».

CRÒNICA

Paraules de Joaquim Esperalba, candidat a l'alcaldia de Mataró per CIU:

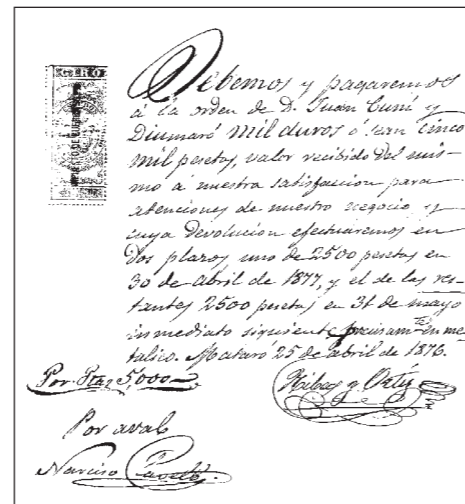
«...L'altre dia, em parlaven de la Fundació Jaume Vilaseca. Sabeu que hi ha a Mataró la intenció de crear un museu tèxtil, oi? D'alguna manera, ja hi és aquest museu, encara que sigui en un soterrani. Però, què hi veig jo darrera d'aquestes màquines velles que porten la història de la indústria d'aquesta ciutat? Hi veig el treball d'un seguit de persones que han estat molts anys treballant en un sector i allà hi han deixat part de les seves vides. Quan pensem que a Mataró s'ha de fer un Museu Tèxtil no estem pensant sols en una nau amb màquines, sinó que hem de valorar aquelles persones que han fet possible el desenvolupament de la ciutat des del sector tèxtil. Quants anys fa que sentim a dir que a can Marfà han de fer el museu tèxtil?...»

Pretén revisar els llibres de comptabilitat de febrer de 1939 a finals de 1941, manifestant el propietari que no té antecedents comptables, però que en onze mesos de 1939 creu que ha tingut un benefici net de 2.200 pessetes, una vegada deduïdes la contribució industrial i les despeses domèstiques.

Aleshores, l'inspector demana dades de 1936 a 1939, alegant el propietari que tampoc no té dades comptables, i acaba la inspecció amb una liquidació molt curiosa.

Valora el capital de l'empresa en 15.000 pessetes, i com que ha fixat per a l'any 1939 un període d'onze mesos, redueix aquest capital a 13.750 pessetes, deduint-ne un 7% de les 2.200 pessetes que ha manifestat el titular del taller que havia estat el benefici net de l'any 1939, quedant així una base imposable de 1.237,50 ptes, sobre les quals carrega un 40% en concepte de «Benefici de guerra», i afegeix un 10% de retard.

Resultat, que per un benefici net de 1.237,50 ptes, es paguen 544,50 pessetes per a «beneficis de guerra».

De la nostra història...

Els problemes derivats de les guerres

A través d'interessants documents que han entrat al nostre arxiu, hem pogut establir una comparació de les conseqüències similars que han produït les guerres en totes les èpoques.

Tenim a la vista un document de préstec de mil duros fet l'any 1876 per Joan Cuní i Diumaró a una empresa tèxtil de Mataró, amb l'aval del senyor Narcís Clavell, fabricant de bombetes, i una acta d'una inspecció d'hisenda feta l'any 1942 a un taller de reparació de maquinària per a gènere de punt, també de Mataró, amb la conseqüent liquidació feta el maig de 1943.

Referint-nos al primer document, de 1876, no hem d'oblidar que el govern de l'època havia heretat, a més de la guerra carlina, una guerra a Cuba iniciada el 1868 i acabada el 1878, que va passar a la història com la guerra dels deu anys. Fou la primera de les tres guerres de Cuba, després vindria la coneguda com la «guerra chiquita», i finalment la de 1895 a 1898, amb la derrota i conseqüent pèrdua de la colònia.

El document de préstec, signat per les dues parts i l'avalador, va pagar una taxa d'un escut, segons el segell que porta adherit, que és la que correspon als mil duros de préstec, i aquest segell porta estampada una inscripció que diu «Impuesto de guerra 50 PX» (?).

Seixanta-sis anys després, l'any 1942, un taller de reparació de maquinària per a gènere de punt de Mataró rep la «visita» d'un inspector d'hisenda, per recaptar, tal com diu l'acta (també en el nostre poder), el «Concepto: Beneficios de guerra».

Els nostres artistes

PEPE MARTÍNEZ LOZANO

Empordanès pels quatre costats, PEPE MARTÍNEZ LOZANO nasqué a Figueres el 1923 i cursà estudis a l'Escola d'Arts i Oficis del Clot de Barcelona.

Fou deixeble de Domènec Soler, de Ramon Sanvicens i de Joaquim Terruella, sense oblidar el mestre més admirat, l'empordanès Ramon Reig.

L'any 1948 va exposar per primera vegada un conjunt de les seves obres a la seva ciutat natal, i el mateix any guanyà un primer premi en un concurs celebrat a Barcelona. L'any 1950 participà en un Saló Nacional celebrat a Madrid i amb exposició individual a Lleida. Amplia estudis a Venècia, i de tornada exhibeix la seva obra completa, composta de paisatges venecians i de la Costa Brava, a l'acreditada Sala Parés de Barcelona.

Bàsicament aquarel·lista, fou membre de l'agrupació que aplega els aquarel·listes de Catalunya.

Enamorat de Llançà, on s'estableix llargues temporades, en la seva pintura ens reflecteix el mar, la

tradició de poble vell i l'elegant arquitectura de les seves barques. De tot plegat, n'ha tret models constants per a la seva abundant obra pictòrica: olis, dibuixos, aquarel·les...

No és estrany que el poble de Llançà hagués correspost obrint l'any 1989 un museu monogràfic de l'aquarel·la.

Hi ha obra seva als museus de Terrassa, Figueres, Girona, Montblanc, Perpinyà i, naturalment, al Museu de l'Aquarel·la de Llançà.

Ha rebut nombroses distincions, entre les quals cal destacar les de l'Ajuntament de Llançà, que li va dedicar un carrer i el va anomenar fill adoptiu, la Medalla de Plata de l'Ajuntament de Terrassa i el fet de ser soci d'honor d'innombrables societats artístiques.

La nostra Associació té l'honor de tenir en el seu Fons

d'Art un oli amb motiu mariner, pintat en una samarreta de gènere de punt per voluntat de l'artista.

NOUS INGRESSOS

DOCUMENTACIÓ

Dels marmessors del llegat de Jordi Arenas, hem rebut un llibre manuscrit titulat *Manual de Trabajos Teóricos sobre Tejidos*, obra de Jaume Arenas i Cabot, mort el 6 d'agost de 1947, avi dels germans Jaume i Jordi Arenas. Es tracta d'un manuscrit molt interessant de 1882, de trenta-vuit pàgines i vuit capítols, que parla del teixit, i procedeix de la primera època de la fàbrica Arenas, abans de la seva transformació en gènere de punt. Ens parla de la pinta, la llançadora, el llis...

De Carles Artigas i Aguilera, factura de 1934 de Singer, per la venda d'una màquina de cosir, al preu de 590 pessetes.

LLIBRES

Hem rebut a la nostra biblioteca, especialitzada en temes del punt i maquinària, una monografia històrica titulada *Història d'una Colònia Tèxtil. La Farga Bebié*, obra de Paqueta Viñeta i Ortigués, nascuda a la mateixa colònia, i on avui dia ocupa un càrrec de responsabilitat.

I, des de Mèxic, hem rebut un exemplar de *Tecnología del Tejido de Punto por trama a dos caras*, obra de l'enginyer en teixits de punt mataroní Francesc Barrera i Tomàs, afincat en aquest país, autor d'un llibre anterior sobre el gènere de punt, també editat a Mèxic.

Carles Artigas ens ha obsequiat amb dos llibres sobre el teixit i la filatura, publicats el 1887 a Barcelona, obra de J. Ribera.

FONS D'ART

Salvador Lladó i Graupera, col·laborador del Museu, ens ha lliurat les següents peces de la seva col·lecció particular:

- Rajola amb un teixidor, amb fons de punt teixit amb màquina SFJ de Jumberca, de pelfa, amb selecció de jacquard.

- Fragment de decoració de l'absis de Santa Maria de Taüll, de teixit jacquard, fet amb màquina de la firma suïssa «Morat» (model Moratronik), propietat de Salvador Blasco, de «Blasco Rovira S.A.».

- Filosa de fusta tornejada, obra de l'artesà torner Cosme Pujades i Oliver.

ACCESSORIS I UTENSILIS

La senyora Isabel Ribas i Yagüe, vídua de Francesc Canalda i Roig, representant de la firma alemanya d'agulles «Groz-Beckert», ens ha donat el següent material:

- Plafó de 45x70 de propaganda de la firma «Groz-Beckert», estampat a Gran Bretanya sobre teixit l'any 1989, amb motiu de commemorar-se els quatre-cents anys de la invenció del teler de William Lee.

- Mostrari de 30x85 d'agulles de la casa Groz, anterior a constituir-se la coneguda firma «Groz-Beckert».

- Petit quadre de 27x15, amb el procés de fabricació de les agulles.

- Dues agulles expositores, una de Komet-Links amb llengüeta a banda i banda i l'altra per a Standard.